

Vysoká škola ekonomická v Praze

Fakulta managementu v Jindřichově Hradci

Bakalářská práce

Lucie Přenosilová

2007

Vysoká škola ekonomická v Praze

Fakulta managementu

Jindřichův Hradec

Bakalářská práce

Lucie Přenosilová

2007

Vysoká škola ekonomická v Praze

Fakulta managementu v Jindřichově Hradci

Katedra managementu podnikatelské sféry

Management podniku a daně

Vypracovala:

Lucie Přenosilová

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Jiří Dvořák

Pelhřimov, červen 2007

Prohlášení

Prohlašuji, že bakalářskou práci na téma

»**Management podniku a daně**«

jsem vypracovala samostatně.

Použitou literaturu a podkladové materiály

uvádím v příloženém seznamu literatury.

Pelhřimov, červen 2007

podpis studenta

Anotace

Management podniku a daně

Cílem práce je zanalyzovat institut společného zdanění manželů jako nástroj daňové optimalizace podnikatele – fyzické osoby. Na modelových situacích znázornit principy a rozdíly oproti jiným formám zdanění, porovnat daňovou incidenci na rodiny s ekvivalentními, ale odlišně strukturovanými příjmy.

červen 2007

Poděkování

Za cenné rady, náměty a inspiraci

bych chtěla poděkovat

Ing. Jiřímu Dvořákovi,

z Vysoké školy ekonomické v Praze,

Fakulty managementu v Jindřichově Hradci.

Obsah

ÚVOD	9
1 MANAGEMENT	10
1.1 CO JE TO MANAGEMENT?.....	10
1.2 VÝZNAM MANAGEMENTU	10
1.3 MANAGER	11
1.3.1 <i>Manager – podnikatel</i>	12
2 DANĚ	13
2.1 CO JSOU TO DANĚ?.....	13
2.2 VÝZNAM DANÍ.....	13
2.3 DAŇOVÝ SYSTÉM ČR.....	14
2.4 DAŇ Z PŘÍJMŮ.....	15
2.4.1 <i>Daň z příjmů fyzických osob</i>	15
2.4.1.1 Poplatníci daně z příjmů fyzických osob.....	15
2.4.1.2 Předmět daně.....	16
2.4.1.3 Základ daně.....	16
2.4.1.4 Dílčí daňové základy	16
2.4.1.4.1 Dílčí daňový základ ze závislé činnosti a funkční požitky - § 6.....	16
2.4.1.4.2 Dílčí daňový základ příjmů z podnikání - § 7.....	18
2.4.1.4.3 Dílčí daňový základ z kapitálového majetku - § 8.....	19
2.4.1.4.4 Dílčí daňový základ z pronájmu - § 9.....	19
2.4.1.4.5 Dílčí daňový základ z ostatních příjmů - § 10	19
2.4.1.4.6 Minimální základ daně.....	20
2.4.1.4.7 Nezdánitelné části základu daně.....	20
2.4.1.4.8 Položky odčitatelné od základu daně.....	21
2.4.1.5 Sazby daně	21
2.4.1.5.1 Slevy na dani	21

2.4.1.6	Schéma výpočtu daně z příjmů FO	23
2.4.1.7	Daňové přiznání	23
2.4.1.8	Společné zdanění manželů.....	24
2.4.1.8.1	Podmínky pro uplatnění SZM.....	24
2.4.1.8.2	Výpočet SZM	25
2.4.1.8.3	Daňové přiznání při SZM	27
3	PŘÍKLADY VYUŽITÍ SZM	28
3.1	METODIKA	28
3.2	MODELOVÁ SITUACE Č. 1: DVA ZAMĚSTNANCI S ROZDÍLNÝM PŘÍJMEM	29
3.3	MODELOVÁ SITUACE Č. 2A: ŽENA NA MATEŘSKÉ DOVOLENÉ, MUŽ ZAMĚSTNANEC ...	31
3.4	MODELOVÁ SITUACE Č. 2B: ŽENA NA MATEŘSKÉ DOVOLENÉ, MUŽ PODNIKATEL	33
3.5	MODELOVÁ SITUACE Č. 3: ŽENA ZAMĚSTNANEC, MUŽ PODNIKATEL.....	36
3.6	MODELOVÁ SITUACE Č. 4: ŽENA I MUŽ PODNIKAJÍ	38
3.7	SHRNUTÍ.....	40
4	ZÁVĚR.....	41
5	LITERATURA.....	43

Úvod

Když jsem si před rokem měla vybrat téma pro svoji bakalářskou práci, hledala jsem téma, které by mě oslovilo, bavilo a jeho zpracování se nejen pro mě stalo přínosem. Daňový systém v České republice je poměrně složitý, ale díky tomu také (alespoň z mého pohledu) velmi zajímavý. S daňovou problematikou jsem se poprvé blíže seznámila při studiu na obchodní akademii, a dále ve druhém ročníku zde na fakultě. Přestože jsem tímto způsobem získala pouze ty nejzákladnější informace, jakýsi ucelený přehled o struktuře, druzích, charakteru výpočtů daní apod. a tedy jen s velkou nadsázkou se mohu považovat za odborníka, přesvědčila jsem se, že většina lidí a především živnostníků tyto základní poznatky nemá. Mnozí z nich podnikají ve svých oborech bez velkých ekonomických a daňových znalostí. Orientace v zákonech je pro ně mnohdy velmi obtížná a krom toho se daňová legislativa neustále mění a bývá časově náročné všechny tyto změny včas registrovat a pružně na ně reagovat.

Rozhodla jsem se svoji práci zaměřit na daň, která se týká všech ekonomicky aktivních obyvatel, nejen podnikatelských subjektů (živnostníků) – na daň z příjmů fyzických osob. Na rozdíl od jiných daní, existuje u daně z příjmů poměrně široká paleta možností jak získané příjmy zdanit. Od roku 2005 byla do zákona o dani z příjmu zakomponována nová forma zdanění – tzv. společné zdanění manželů, které si klade za cíl daňově zvýhodnit rodiny s dětmi. Odborníci na daňovou problematiku uvádí, že se společné zdanění manželů vyplatí v každém případě rodinám, ve kterých je velký rozdíl mezi příjmy muže a příjmy ženy. Na kolik je toto tvrzení pravdivé se pokusím zjistit na příkladech několika rodin v praktické části této práce. Abych co nejlépe mohla porovnat daňový dopad společného zdanění a případné rozdíly při samostatném zdanění, stanovila jsem pro všechny modelové rodiny stejné výchozí podmínky – především ekvivalentní roční hrubý příjem rodiny a možnosti při uplatňování odpočitatelných položek a slev na dani.

1 Management

1.1 *Co je to management?*

Existuje velmi mnoho definic pojmu management. Jejich rozmanitost je dána již samotným překladem slov, ze kterých pravděpodobně tento pojem vzešel. Nejčastěji je spojován jeho původ s anglickým *to manage*, které lze přeložit jako *řídít, umění řízení, spravovat, vládnout, dosáhnout* apod. Půjdem-li však hlouběji, zjistíme, že kořeny mohou sahát až k latinskému *manus* – ruka, italskému *managgio* – správa, vedení či francouzskému *ménagement* – *uspořádat, rozvrhnout*. Také vývoj managementu jako vědy přinesl řadu teorií, přístupů a názorů na řízení podniku, které mnohdy působí až protichůdně. Přesto všechny definice mají stejný základ, a to, že se vždy jedná o cílově zaměřenou činnost uskutečňovanou za přispění lidských a jiných zdrojů.

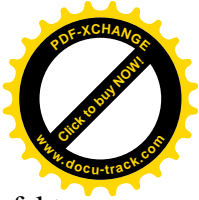
Dalším terminologickým problémem managementu může být jeho obsahová mnohoznačnost. Pod tímto pojmem se neskrývá jen určitý způsob vedení a řízení, ale může také označovat skupinu řídicích pracovníků (managerů) nebo název samotné vědní disciplíny.

1.2 *Význam managementu*

Ačkoli se to na první pohled nezdá, řízení patří mezi nejdůležitější lidské činnosti. Z historie je patrné, že lidé jako jednotlivci nemohli dosáhnout některých cílů, a proto začali za tímto účelem vytvářet skupiny, které se sice zakládaly na individuálním úsilí jednotlivců, ale koordinovaného do určitého celku. *Již před mnoha tisíci let řídili císařové a faraoni rozsáhlé říše (někdy úspěšně, jindy neúspěšně). Využívali přitom zkušenosti rádců, přenášeli úkoly na státní úředníky, zajímali se o výsledky, které realizace jejich řídicích opatření přinášela.*¹⁾

¹⁾ Králík, Oldřich. *Základy teorie a praxe řízení* [online]. Dostupné z:

<http://www.ped.muni.cz/wphil/clenove/kralik/teorie/teorieapraxerizeni.htm>

V moderním managementu je tato skutečnost spojována s pojmem tzv. synergického efektu, který vychází z toho, že *celek je více než prostý součet jeho jednotlivých částí, protože vztahy mezi jednotlivými částmi jsou samy o sobě také součástí celku a to součástí podstatnou.*²⁾ Proto ve všech oblastech lidské činnosti, kde jsou organizováni lidé nebo je potřeba přijímat rozhodnutí a ta pak následně aplikovat do praxe, má management své nezastupitelné místo.

Management jako takový se začal rozvíjet společně s rozvojem podnikání, kdy začalo záležet na hospodářské úspěšnosti daného subjektu. Vychází převážně z ekonomie, ale využívá mnoha dalších společenských věd jako např. psychologie, sociologie či statistiky. Uvádí se, že přibližně 20-30 % poznatků čerpá management z těchto věd a zbytek je tvořen vlastním subjektivním uměním manažera.

1.3 *Manager*

Za manažera bývá označován ten, kdo nese zodpovědnost za řízení, potažmo dosahování cílů svěřené organizační jednotky. De facto přebírá zodpovědnost za výsledky práce jiných lidí. Vykonává manažerské funkce, kterými jsou:

- plánování,
- organizování,
- řízení lidských zdrojů,
- vedení,
- kontrolování,
- rozhodování.

Na jeho kvalitě závisí hospodářská politika dané firmy, neboť je rozhodujícím činitelem v řízení a vedení firmy, často určuje její postavení. Tedy závisí na něm úspěch či neúspěch podniku, proto jeho odměňování bývá úzce spjato s těmito faktory.

²⁾ Truneček, J. a kol. *Management v informační společnosti*. Praha: VŠE Praha 1997. str. 33

Teorie managementu striktně odděluje roli manažera a podnikatele. V organizaci jsou většinou zastoupeny tři skupiny lidí – vlastníci, manažeři a zaměstnanci. Manažeři zastupují vlastníky v řídicí funkci a působí jako prostředníci mezi vlastníky a zaměstnanci. Vlastníci pochopitelně požadují maximální výkon s minimálními náklady, oproti tomu zaměstnanci chtějí minimální výkony za maximální mzdy. Manažer je nucen hledat určitý kompromis – snažit se o rovnováhu těchto požadavků. Často je manažer postaven do situace maximalisty, protože požaduje maximální výkon (od něhož se odvíjí jeho odměna) a v rámci možností „maximální“ mzdy, které by motivovaly a odměňovaly pracovníky právě za co největší výkon. Nejmarkantnější rozdíl mezi podnikatelem a manažerem je **ve vztahu k podnikatelskému riziku**. Podnikatel ho nese plně, což se při krachu společnosti projevuje jako ztráta jeho investice, majetku atp., kdežto manažer přichází „pouze“ o zaměstnání.

V praxi však často dochází k prolínání těchto dvou rolí – role manažera a role podnikatele.

1.3.1 Manager – podnikatel

Podíváme-li se do historie většiny velkých a úspěšných společností, zjistíme, že byly budovány postupně z malých a nepříliš významných firem. Nejsnazší start do podnikání umožňuje samostatná výdělečná činnost – podnikání jednotlivce, převážně na základě živnostenského oprávnění. Oproti jiným právním formám bývá proces zahájení podnikatelské činnosti u fyzických osob méně náročný – na čas, administrativu i kapitál. Vzniká tak podnikatelská jednotka, kde podnikatelské, manažerské a často i výkonné aktivity provádí jedna osoba. Dochází tedy k zásadnímu rozporu s teorií managementu – ke sloučení rolí vlastníka a manažera. Přitom živnost je právě pro svoji jednoduchost a možná i historickou tradici nejčastější formou podnikání ve vyspělých ekonomikách.

Časem však může dojít k postupnému rozšiřování jednotky a tím i k diverzifikaci aktivit mezi více lidmi, výjimkou není ani zakládání obchodních společností na základě podnikatelských zkušeností dané fyzické osoby.

2 Daně

„Jsou na tomto vezdejším světě dvě věci, kterých trvalost ověřila staletí – smrt a daně.“

staré anglické přísloví

2.1 Co jsou to daně?

Velmi zajímavé je, že v českých právních normách nenalezneme přesné vymezení pojmu daň. Tento pojem překvapivě nspecifikuje ani zákon o správě daní a poplatků. S daňovou teorií se však setkáme především v ekonomii, která daně nejčastěji definuje jako **zákonem stanovené platby do veřejného rozpočtu**. Tyto platby jsou povinné a odvádí se v pravidelných intervalech, případně při určitých situacích (darování, dědění). Charakteristická je pro ně **neekvivalentnost** (nezakládá nárok na protiplnění), **neúčelnost** (plátce nemůže ovlivnit jejich použití) a **vynutitelnost** (povinnost dána zákonem). Daně můžeme dělit podle různých kritérií, nejčastěji se setkáváme s dělením podle objektu zdanění na daně – majetkové, spotřební a důchodové.

2.2 Význam daní

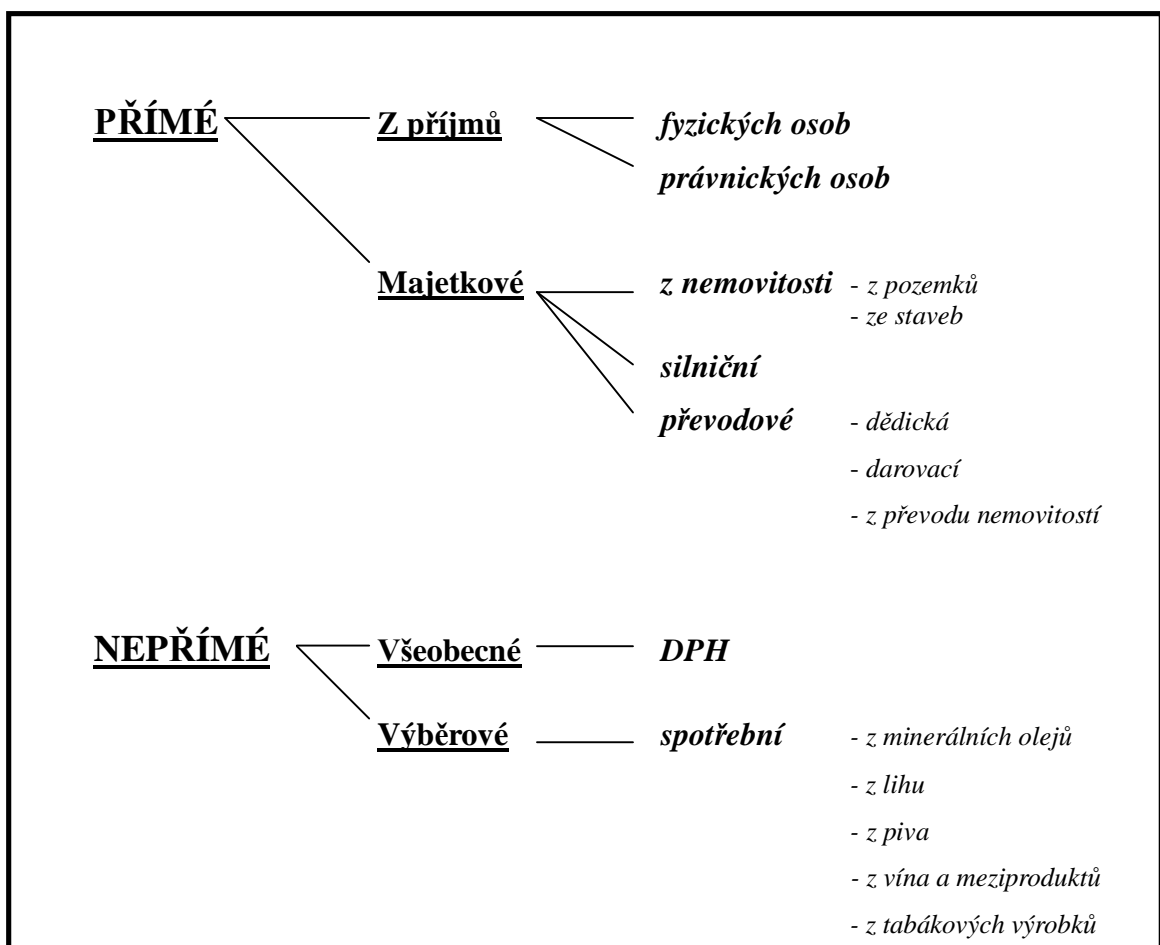
Již ve středověku vybírali panovníci od poddaných nejrůznější poplatky, aby tak zajistili chod svého dvora a získali prostředky na válečné výpravy. V současnosti potřebuje stát stejně jako kdysi panovníci určitý tok příjmů, aby mohl plnit svoje základní funkce (zdravotnictví, školství, sociální politika atd.). Daně tedy slouží především k naplnění státních rozpočtů, ale zároveň jimi stát může poměrně dobře regulovat některé hospodářské oblasti. Například důsledkem snížení daní podnikatelským subjektům bývá zvýšení disponibilního kapitálu firem, který způsobí nárůst poptávky a tak i hospodářský růst. Pomocí spotřebních daní lze zmírnit dopad některých negativních externalit (poškození životního prostředí, zdraví obyvatelstva apod.), naopak snížením nebo dokonce osvobozením od některých daní může stát podporovat určité činnosti (recyklace, biopaliva atd.). Uvalením cla na dovoz zboží zase stát podporuje domácí výrobce těchto komodit. Vzhledem k širokému ekonomickému a politickému dopadu daní, lze říci, že bez propracovaného daňového systému se neobejde

žádná vyspělá země na světě. Přesto by systém daní měl být jednoduchý a přehledný, aby výběr daní byl co nejefektivnější.

2.3 Daňový systém ČR

Daňový systém České republiky byl dříve vymezen Zákonem o soustavě daní (zk. č. 212/1992 Sb.). Po jeho zrušení v roce 2003 jsou české daně upraveny pouze soustavou samostatných daňových předpisů (daňové zákony).

V České republice jsou vybírány tyto daně:

Do daňového systému se často také přiřazují další platby mající charakter daní:

- Pojistné na sociální zabezpečení - pojistné na nemocenské pojištění
- pojistné na důchodové pojištění
- příspěvek na státní politiku zaměstnanosti
- Pojistné na veřejné zdravotní pojištění
- Cla, místní poplatky

Za zmínku stojí daně na ochranu životního prostředí, které se již několik let prezentují jako součást našeho daňového systému, ale ve skutečnosti nejsou stanoveny a tedy nevybírají se. Česká republika si dokonce při vstupu do EU vyjednala odklad zavedení ekologických daní až do roku 2008.

2.4 *Daň z příjmů*

Daň z příjmů je daní přímou, zdaňující důchody (příjmy) obyvatelstva i firem. Je vymezena zákonem č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů ve znění pozdějších předpisů, který od roku 1992 prošel velkým množstvím novelizací (přibližně 93(!) novelizovaných ustanovení). Zákon je rozdělen do několika částí, přičemž první část je věnována zdaňování příjmů fyzických osob, ve druhé části je obsažena problematika zdaňování příjmů právnických osob a třetí část se týká ustanovení, která jsou společná pro oba typy poplatníků. Zbývající části obsahují zvláštní, přechodná a závěrečná ustanovení.

2.4.1 *Daň z příjmů fyzických osob*

Tato část daně z příjmů je daní poměrně složitou, neboť v sobě zahrnuje zdanění příjmů všech fyzických osob a tyto příjmy jsou často velmi různorodé – od příjmů ze zaměstnání, přes příjmy z pronájmu až po příjmy z podnikání. V praxi není ani výjimkou, pokud má poplatník více druhů zdanitelných příjmů.

2.4.1.1 *Poplatníci daně z příjmů fyzických osob*

Za poplatníky daně z příjmů fyzických osob se považují **fyzické osoby, které mají na území České republiky bydliště** nebo zde **pobývají alespoň 183 dnů** v příslušném kalendářním roce. Tyto osoby bývají označovány jako daňoví rezidenti a jejich daňová povinnost se vztahuje jak na příjmy plynoucí ze zdrojů na území ČR, tak i na příjmy plynoucí ze zdrojů v zahraničí. Pokud osoba nespĺňuje výše uvedenou podmínku (popř. se na našem území zdržuje pouze za účelem léčení či studia nebo se na ni vztahují některé mezinárodní smlouvy), jedná se o daňového nerezidenta, který zdaňuje pouze příjmy plynoucí ze zdrojů na území ČR.

2.4.1.2 *Předmět daně*

Předmětem daně jsou příjmy (peněžní, nepeněžní, dosažené směnou), které se rozdělují do 5 skupin, tzv. **dílčích základů daně**:

- příjmy ze závislé činnosti a funkčních požitků (§ 6),
- příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti (§ 7),
- příjmy z kapitálového majetku (§ 8),
- příjmy z pronájmu (§ 9),
- ostatní příjmy (§ 10).

Jako u každé daně i zde existují výjimky ze zdanění (osvobození od daně), jejichž výčet a podmínky nalezneme v § 4 (např. stipendia, příjmy z prodeje rodinného domu atd.). Kromě toho některé příjmy nejsou předmětem daně - § 3 odst. 4 (např. příjmy získané dědictvím, přijaté úvěry a půjčky atd.).

2.4.1.3 *Základ daně*

Abychom mohli stanovit základ daně, musíme nejprve zjistit **dílčí základy daně** a od jejich součtu následně odečíst **nezdánitelné části** a **odčitatelné položky**. Při zjišťování dílčích základů nesmíme přehlédnout některé příjmy, které se považují za samostatný základ daně a zdaňují se samostatně zvláštní sazbou daně (§ 36).

2.4.1.4 *Dílčí daňové základy*

2.4.1.4.1 **Dílčí daňový základ ze závislé činnosti a funkční požitky - § 6**

Za příjmy ze závislé činnosti se například považují:

- příjmy ze současného (dřívějšího) pracovněprávního, ale i služebního, členského nebo obdobného poměru
- příjmy za práci členů družstev, společníků, jednatelů (s. r. o.)

Funkčními požitky podle zákona o dani z příjmů jsou např.:

- platy členů vlády, poslanců a senátorů,
- odměny za výkon funkce v orgánech státní správy a samosprávy, zájmových sdružení.

Některé příjmy jako například náhrady cestovních výdajů (do limitu) nebo hodnota závodního stravování se nezdaňují (jde o příjmy, které nejsou předmětem daně nebo příjmy osvobozené).

Zdaňování měsíční mzdy

Podle Zákoníku práce (zk. č. 262/2006 Sb.) náleží každému zaměstnanci za provedenou práci mzda. Pokud zaměstnanec (poplatník) podepíše tzv. *Prohlášení poplatníka daně z příjmů FO k příjmům ze závislé činnosti a funkčních požitků*, odvádí za něj daň zaměstnavatel (plátce) formou záloh. Toto prohlášení lze podepsat pouze u jednoho zaměstnavatele (hlavní pracovní poměr), proto se u dalších souběžných zaměstnání mzda zdaňuje srážkovou daní nebo se odvádí zálohy v minimální výši 20 % v závislosti na hrubém měsíčním výdělku.

Ve výše uvedeném prohlášení dává poplatník zaměstnavateli podklady pro uplatňování měsíčních slev na dani a podepsáním příslušné části (nejpozději 15. února) může požádat o roční zúčtování – zjištění daňové povinnosti z úhrnu ročních mzdových příjmů a porovnání s odvedenými zálohami (pokud ovšem poplatník není povinen podávat daňové přiznání).

Způsob výpočtu záloh z měsíční mzdy (poplatník podepsal prohlášení):

1.	Hrubá mzda
2.	- pojistné na sociální a zdravotní pojištění (ZP, SP)
3.	<u>= zdanitelná mzda (zaokrouhlení na celé sto koruny nahoru)</u>
4.	* sazba daně
5.	= záloha na daň
6.	- 1/12 roční slevy na dani + případný daňový bonus
7.	<u>= Záloha na daň z příjmů</u>

Slevy na dani, které lze uplatňovat v měsíční výši:

(platné pro zdaňovací období 2007)

Sleva	Roční	Měsíční
Na poplatníka	7 200,-	600,-
Částečný invalidní důchod	1 500,-	125,-
Plný invalidní důchod	3 000,-	250,-
Držitel průkazu ZTP/P	9 600,-	800,-
Student	2 400,-	200,-
+ zvýhodnění na vyživované dítě	6 000,-	500,-

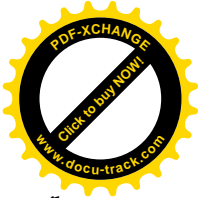
2.4.1.4.2 Dílčí daňový základ příjmů z podnikání - § 7

Příjmy z podnikání jsou:

- příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství
- příjmy ze živnosti a z jiného podnikání
- podíly na zisku společníků v. o. s. a komplementářů k. s.

Do tohoto dílčího daňového základu se dále řadí příjmy z jiné samostatné výdělečné činnosti jako např. příjmy z výkonu nezávislých povolání, autorských práv, příjmy znalců, tlumočnicků atd.

Pro zjištění dílčího základu daně je nutné od zdanitelných příjmů odečíst výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů. Ty může poplatník uplatňovat v **prokazatelné (skutečné) výši** nebo zákonem stanoveným **procentem z příjmů** (40-80 %), což bývá mnohdy výhodnější, neboť se k takto „administrativně“ určeným výdajům mohou ještě přičíst zaplacené odvody na zdravotní a sociální pojištění.

Za určitých podmínek lze příjmy a výdaje rozdělit na spolupracující osoby (popř. účastníky sdružení), do více zdaňovacích období (§§ 12-14) nebo zažádat o stanovení daně paušální částkou (§ 7a).

2.4.1.4.3 Dílčí daňový základ z kapitálového majetku - § 8

Mezi nejčastěji zdaňované příjmy v tomto dílčím daňovém základu patří například:

- připsané (vkladové) úroky na účtech určených k podnikání,
- připsané úroky a jiné výnosy z poskytnutých úvěrů a půjček.

Mnoho příjmů z kapitálového majetku tvoří samostatný základ daně a zdaňují se srážkovou daní u zdroje (úroky a výnosy z obligací, dividendy, podíly na zisku apod.).

2.4.1.4.4 Dílčí daňový základ z pronájmu - § 9

Dílčí daňový základ z pronájmu v sobě zahrnuje příjmy:

- z pronájmu nemovitostí nebo bytů (i jejich částí),
- z pronájmu movitých věcí (kromě příležitostného).

I zde lze výdaje uplatňovat ve skutečné výši nebo procentem z příjmů (30 %).

2.4.1.4.5 Dílčí daňový základ z ostatních příjmů - § 10

Velmi zjednodušeně můžeme říci, že do tohoto dílčího daňového základu patří příjmy, které jsou předmětem daně, nejsou od daně osvobozeny a nejsou zdaňovány podle §§ 6-9. **Např.:**

- příjmy z příležitostných činností, z příležitostného pronájmu
- příjmy z prodeje majetku
- příjmy ze zděděných práv apod.

V některých případech lze u těchto činností uplatnit také výdaje.

2.4.1.4.6 Minimální základ daně

V roce 2004 byl pro poplatníky, kteří mají příjmy ze zemědělské činnosti, ze živnosti nebo z jiného podnikání, zaveden minimální základ daně, tj. **povinnost odvádět daň alespoň z tohoto daňového základu**. V § 7c jsou uvedeni poplatníci, na které se ustanovení o minimálním základu nevztahuje, včetně přesných podmínek, např.:

- osoby pobírající starobní, plný nebo částečný invalidní důchod
- osoby pobírající rodičovský příspěvek nebo příspěvek při péči o osobu blízkou
- osoby, které zahájily nebo ukončily podnikání v daném zdaňovacím období, nebo v roce předešlém

V zákoně je uveden algoritmus výpočtu minimálního základu daně, který vychází ze všeobecného vyměřovacího základu podle zákona o důchodovém pojištění a přepočítacího koeficientu. Pro zdaňovací období **2006** činil tento **minimální základ daně 112 900,-**, pro rok **2007** je stanoven ve výši **120 800,-**.

Od minimálního základu daně lze odečíst nezdanitelné částky základu daně, stejně tak následně uplatnit slevy na dani, ale **není možné uplatnit odčitatelné položky z § 34**.

Odvést daň z minimálního daňového základu je poplatník (na kterého se vztahuje ustanovení o min. základu daně) povinen vždy, když vykáže za dané zdaňovací období záporný nebo nižší základ daně, než je zákonem stanovený minimální základ. Pokud je však vykázán vyšší základ daně, postupuje se při výpočtu daně běžným způsobem a k minimálnímu daňovému základu se nepřihlíží.

2.4.1.4.7 Nezdanitelné části základu daně

Pokud fyzická osoba splní podmínky uvedené v § 15, má nárok na odečet tzv. nezdanitelných částí základu daně. **Mezi nejčastěji používané patří mj. ***:

- částka zaplacených úroků z úvěru ze stavebního spoření nebo hypotečního úvěru použitého na financování bytových potřeb, max. ve výši **300 000,-**

- zaplacené příspěvky na penzijní připojištění se státním příspěvkem – uplatnit lze částku zaplacených příspěvků sníženou o 6 000,-, max. do výše **12 000,-**

- zaplacené pojistné na soukromé životní pojištění, max. v částce **12 000,-**.

* *maximální hranice platné pro zdaňovací období 2007*

2.4.1.4.8 Položky odčitatelné od základu daně

Daňový základ lze také snížit odčitatelnými položkami, které upravuje § 34. V praxi se nejvíce uplatňuje odečet **daňové ztráty** (nebo její části) z předchozích zdaňovacích období, a to nejdéle v 5 následujících zdaňovacích obdobích.

2.4.1.5 Sazby daně

Pokud máme stanovený základ daně, upravený o nezdanitelné části a odčitatelné položky, můžeme přejít k výpočtu daňové povinnosti. Upravený daňový základ se **zaokrouhlí na celé sto koruny dolů** a po zařazení do odpovídajícího daňového pásma se určí daň.

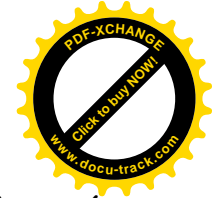
Sazby daně § 16:

Základ daně		Daň*	Ze základu přesahujícího
od Kč	do Kč		
0,-	121 200,-	12 %	0,-
121 200,-	218 400,-	14 544 Kč + 19 %	121 200,-
218 400,-	331 200,-	33 012 Kč + 25 %	218 400,-
331 200,-	a více	61 212 Kč + 32 %	331 200,-

* *platné pro zdaňovací období 2007*

2.4.1.5.1 Slevy na dani

Dříve uplatňované nezdanitelné části základu daně, které zohledňovaly rodinnou, sociální, popř. zdravotní situaci poplatníka, byly od roku 2006 přetřansformovány do systému daňových slev. Nesnižují tedy základ daně, ale konečnou daňovou povinnost.

Poněkud výlučné postavení má sleva na dani ve formě **daňového zvýhodnění na vyživované dítě** (§ 35c). V případě, že tato sleva převyší daňovou povinnost, vzniká tzv. daňový bonus neboli záporná daň z příjmů. Při splnění zákonných podmínek může poplatník tento daňový bonus uplatnit u finančního úřadu, který mu ho následně vyplatí.

Jaké slevy, v jaké výši a za jakých podmínek lze využít řeší §§ 35-35d, **mezi nejčastěji uplatňované patří především tyto** *:

- **7 200,-** na poplatníka
- **4 200,-** na manželku (manžela) žijící s poplatníkem v domácnosti, pokud nemá vlastní příjem přesahující **38 040,-** (je-li manžel(ka) držitelem průkazu ZTP/P, zvyšuje se sleva na dvojnásobek, tj. na 8 400,-)
- **1 500,-**, pobírá-li poplatník částečný invalidní důchod
- **3 000,-**, pobírá-li poplatník plný invalidní důchod
- **9 600,-**, je-li poplatník držitelem průkazu ZTP/P
- **2 400,-** u poplatníka připravujícího na budoucí povolání studiem
- daňové zvýhodnění **6 000,-** na vyživované dítě žijící ve společné domácnosti

Zákon slevami daňově zvýhodňuje také poplatníky, kteří zaměstnávají **osoby se změněnou pracovní schopností** (§ 35):

- **18 000,-** za každého (přepočteného) zaměstnance se zdravotním postižením
- **60 000,-** za každého (přepočteného) zaměstnance s těžším zdravotním postižením

* částky platné pro zdaňovací období 2007

Slevy jsou vyjádřeny v roční výši. Poplatník však může uplatnit slevy ve výši 1/12 za každý kalendářní měsíc, na jehož počátku byly splněny podmínky pro uplatnění nároku.

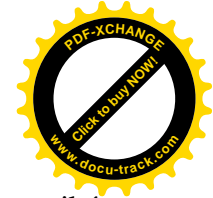

2.4.1.6 Schéma výpočtu daně z příjmů FO

1. Dílčí základ daně ze závislé činnosti	
	+
2. Dílčí základ daně z podnikání	
	+
3. Dílčí základ daně z kapitálového majetku	
	+
4. Dílčí základ daně z pronájmu	
	+
5. Dílčí základ daně z ostatních příjmů	
<hr/>	
= NEUPRAVENÝ ZÁKLAD DANĚ	
<hr/>	
	-
6. Nezdavitelné části základu daně	
	-
7. Odčitatelné položky	
<hr/>	
= ZÁKLAD DANĚ	
<hr/>	
DAŇ	
<hr/>	
	-
8. Slevy na dani	
	-
9. Zaplacené zálohy	
<hr/>	
= VÝSLEDNÁ DAŇ	
<hr/>	

2.4.1.7 Daňové přiznání

Přiznání k dani z příjmů je povinen podat každý, jehož roční příjmy, které jsou předmětem daně, přesáhly **15 000,-** (a nejedná se o příjmy osvobozené nebo zdaňované srážkovou daní) nebo poplatník s příjmy podle §§ 7-9, který vykázal daňovou ztrátu. Přiznání naopak nemusí podávat poplatník, který měl příjmy pouze ze zaměstnání (kde podepsal prohlášení k dani z příjmů) a jeho ostatní příjmy (podle §§ 7-10) nepřesáhly úhrnnou částku 6 000,-. Prostřednictvím prohlášení k dani z příjmů požádá zaměstnavatele (do 15. 2.) o tzv. roční zúčtování, ve kterém zaměstnavatel stanoví základ daně, uplatní některé odčitatelné položky,

daňové slevy a výsledek porovná s odvedenými zálohami. Jsou-li zálohy větší, vzniká přeplatek, který (je-li větší než 50,-) se zaměstnanci vyplatí nejpozději v březnové mzdě, v opačném případě dojde k nedoplatku, který se nevymáhá.

Termín pro podání daňového přiznání je stanoven do 31. 3. po skončení zdaňovacího období (kterým je kalendářní rok), pokud poplatníkovi zpracovává přiznání daňový poradce, je tato lhůta prodloužena do 30. 6. Ke stejným datům je daň z příjmů také splatná.

2.4.1.8 Společné zdanění manželů

Od 1.1.2005 je součástí zákona o daních z příjmu nové ustanovení §13a – výpočet daně ze společného základu daně manželů (SZM), které mohou k optimalizaci daňové povinnosti využít rodiny s dětmi. Společné zdanění „slibuje“ největší daňovou úsporu těm rodinám, ve kterých má **jeden z manželů příjmy vysoké a druhý nízké, případně žádné**. Vychází totiž ze skutečnosti, že příjmy jsou zdaňovány progresivní sazbou daně (tj. čím větší příjem, tím větší sazba daně.). Tudíž při součtu příjmů obou manželů a jejich rozdělení na polovinu často dochází k přesunu jednoho daňového základu do nižšího daňového pásma a druhého do vyššího, než by tomu bylo při samostatném zdanění příjmů. V konečném důsledku tak může dojít k úspoře na dani, neboť je přirozeně výhodnější rozdělit jeden velký příjem (samostatně zdaňovaný vysokou sazbou) na dva menší – zdaňované dvěma nižšími sazbami.

2.4.1.8.1 Podmínky pro uplatnění SZM

Tuto formu zdanění mohou využít **výhradně manželé** (nikoli druh a družka), kteří **vyživují alespoň jedno dítě žijící s nimi v domácnosti**. Oba tyto předpoklady (manželství a vyživované dítě) musí být splněny nejpozději v poslední den zdaňovacího období (31. 12.). Společné zdanění lze uplatnit i v případě, že jeden z manželů neměl žádné zdanitelné příjmy (např. žena na mateřské nebo rodičovské dovolené, invalidní důchodce apod.).

V § 13a odst. 4 jsou taxativně vymezeny situace, při kterých **nelze SZM využít**: Jde o případy, kdy za dané zdaňovací období alespoň jeden z manželů:

- má povinnost stanovit minimální základ daně (podle § 7c),
- uplatňuje výpočet daně rozdělením příjmů a výdajů na spolupracující osoby (§ 13),
- má stanovenou daň paušální částkou (§ 7a),
- uplatňuje výpočet daně z příjmů dosažených za více zdaňovacích období (§ 14),
- uplatňuje slevu na dani z titulu investičních pobídek (§ 35a, nebo § 35b),
- podává daňové přiznání při prohlášení, nebo zrušení konkursu (§ 38gb ZDP).

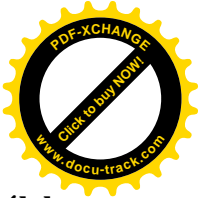
2.4.1.8.2 Výpočet SZM

První krok je v podstatě stejný jako při samostatném zdanění. Každý z manželů (zvláště) si **stanoví dílčí základy daně ze svých výdělečných činností** podle §§ 6 – 10 (při ztrátě je dílčím daňovým základem 0,-).

V druhém kroku se zjistí **společný základ daně** jako součet všech dílčích daňových základů manžela i manželky.

V dalším kroku se tento společný základ daně sníží o **nezdanitelné částky základu**. Tato fáze může přinést vysoké zvýhodnění, neboť nezdanitelné části základu daně může uplatnit i ten z manželů, který neměl ve zdanitelném období žádné zdanitelné příjmy. Za normálních okolností by tato osoba nepodávala daňové přiznání a nemohla by si tak odečíst žádnou nezdanitelnou částku (např. až 12 000,- na soukromé životní nebo penzijní pojištění). Při SZM může tímto způsobem snížit společný daňový základ a následně i o několik tisíc vypočtenou daň (sleva na poplatníka – 7 200,-, popř. partner s příjmy uplatní slevu na nevýdělečnou manželku/manžela – 4 200,-).

Takto **upravený společný základ daně se rozdělí na polovinu** a každý z manželů podle příslušného daňového pásma **zdaní svoji část**. Od zjištěné daně poté každý **uplatní slevu na dani**, na něž má nárok a v případě, že měl příjmy ze zaměstnání, ze kterých zaměstnavatel

odváděl zálohy na daň nebo zálohy platil z titulu podnikání, **odečte** od daně i tyto **zálohy**. Tím je zjištěna daň nebo přeplatek na dani každého z manželů a jejich vzájemným započtením získáme výslednou daň/přeplatek rodiny.

Schéma výpočtu daně při SZM

Manželka		Manžel
1. Dílčí základ daně (DZD) ze závislé činnosti		1. DZD ze závislé činnosti
+		+
2. DZD z podnikání		2. DZD z podnikání
+		+
3. DZD z kapitálového majetku		3. DZD z kapitálového majetku
+		+
4. DZD z pronájmu		4. DZD z pronájmu
+		+
5. DZD z ostatních příjmů		5. DZD z ostatních příjmů
<hr/>		<hr/>
= ZÁKLAD DANĚ		= ZÁKLAD DANĚ
+		
<hr/>		
= SPOLEČNÝ ZÁKLAD DANĚ		
-		
6. Nezdavitelné části základu daně		
<hr/>		
= UPRAVENÝ SPOL. ZÁKLAD DANĚ		
Polovina upraveného spol. ZD		Polovina upraveného spol. ZD
<hr/>		<hr/>
DAŇ		DAŇ
<hr/>		<hr/>
-		-
7. Slevy na dani		7. Slevy na dani
<hr/>		<hr/>
-		-
8. Zaplacené zálohy		8. Zaplacené zálohy
<hr/>		<hr/>
= DAŇOVÝ DOPALTEK/ (PŘEPLATEK NA DANI)		= DAŇOVÝ DOPLATEK/ (PŘEPLATEK NA DANI)
<hr/>		
Celkový daňový doplatek/přeplatek rodiny		
<hr/>		

2.4.1.8.3 Daňové přiznání při SZM

Pokud se manželé rozhodnou zdaňovat příjmy společně, jsou povinni **každý za sebe podat daňové přiznání a to ve stejné lhůtě**. V přiznání za zdaňovací období 2006 je mj. nutné hned na první straně v řádku 05b – „*V DAP je uplatňováno společné zdanění manželů podle § 13a zákona*“ zaškrtnout políčko „*ano*“ a přiložit Přílohu č. 5., ve které se vyplní údaje o manželovi/manželce a stanoví společný základ daně.

Vykáže-li poplatník daňový přeplatek, může prostřednictvím žádosti o vrácení přeplatku přímo na zadní straně přiznání požádat o jeho vrácení. V případě, že u jednoho z manželů vznikl přeplatek a u druhého povinnost odvést daň, může poplatník (vykazující přeplatek) stejným způsobem požádat správce daně o převedení svého přeplatku na dani na nedoplatek daně druhého manžela.

Ustanovení § 38a o platbě záloh na daň z příjmů se vztahuje i na SZM, tedy každému z manželů vzniká tato povinnost, pokud jeho poslední známá daňová povinnost přesáhla částku 30 000,-. Výjimkou je ten z manželů, který před SZM neměl zdanitelné příjmy, nebo měl pouze příjmy nahodilé – ten zálohy neplatí.

3 Příklady využití SZM

3.1 Metodika

Abychom mohli posoudit, která možnost zdanění je výhodnější, jsou následující příklady modelovány za obdobných podmínek. Rozhodujícím kritériem je **hrubý roční příjem rodiny**, který se skládá z dvanáctinásobku hrubé měsíční mzdy nebo rodičovského příspěvku, případně z ročních příjmů z podnikání po odečtení výdajů a započítává se do něj také roční příjem z pronájmu chaty ve výši 60 000,-. Tento hrubý roční příjem se u všech rodin pohybuje okolo **560 000,-**. Druhým společným faktorem je rozdílná výše příjmů mezi manželi.

Manželé žijí ve společné domácnosti a vychovávají dvě nezletilé děti, přičemž pro zjednodušení daňové zvýhodnění na obě děti uplatňuje vždy manžel, stejně jako odčitatelnou položku ve formě zaplacených úroků z hypotečního úvěru v částce 12 500,-. Muž také vždy zahrnuje do svých příjmů příjmy z pronájmu chaty, a proto bez ohledu na zvolenou metodu zdanění bude vždy podávat daňové přiznání.

Protože jsem si dala za cíl faktické porovnání daňové zátěže u přibližně stejnopříjmových rodin, nebudu se v daných příkladech zabývat formální stránkou zdanění a tedy předpokládám, že všechny rodiny i jednotlivci **splňují příslušné podmínky zákona o dani z příjmů**.

V praxi vzniká nespočet situací majících dopad na zdanění a domnívám se, že je nereálné všechny je popsat a zanalyzovat. Proto jsem spíše pro názornost některé příklady upravila např. o možnost využití institutu spolupracující osoby, uplatnění výdajů procentem z příjmů nebo uplatnění ztráty z minulých let.

3.2 *Modelová situace č. 1: Dva zaměstnanci s rozdílným příjmem*

Hrubá měsíční mzda ženy: 14 500,-

Hrubá měsíční mzda muže: 27 400,-

Roční hrubý příjem rodiny: 562 800,-

a) společné zdanění manželů

	Žena	Muž
Příjmy ze závislé činnosti (§ 6)		
Roční hrubý příjem	174 000,-	328 800,-
Zdravotní a sociální pojistné (12,5 %)	- 21 750,-	- 41 100,-
Základ daně	152 250,-	287 700,-
Sražené zálohy na daň	13 272,-	31 212,-
Příjmy z pronájmu (§ 9)		
Příjmy	0,-	60 000,-
Výdaje	0,-	- 18 000,-
Základ daně	0,-	42 000,-
Základ daně ze všech příjmů	152 250,-	329 700,-
Společný základ daně		481 950,-
Odčitatelné položky – úroky z hypotečního úvěru		- 12 500,-
Upravený společný základ daně		469 450,-
Výpočet daně po rozpůlení společného základu daně		
Základ daně	234 725,-	234 725,-
Zaokrouhlený základ daně	234 700,-	234 700,-
Daň před slevami	37 087,-	37 087,-
Slevy – na poplatníka	- 7 200,-	- 7200,-
- na děti (daňový bonus)	0,-	- 12 000,-
Daň po uplatnění slev	29 887,-	17 887,-
Sražená daň od zaměstnavatele	- 13 272,-	- 31 212,-
Doplatek (+) / přeplatek (-) daně	16 615,-	- 13 325,-
Celkový doplatek daně manželů		3 290,-

b) zdanění samostatně

Žena požádá svého zaměstnavatele o roční zúčtování daně z příjmů, muž je vzhledem k příjmům z pronájmu povinen podat daňové přiznání.

Žena – roční zúčtování

Základ daně	152 200,-
Daň	20 434,-
Sleva – <i>na poplatníka</i>	- 7 200,-
Daň po slevách	13 234,-
Sražené zálohy	- 13 272,-
Přeplatek	- 38,-

(Pozn.: Přeplatek ženě zaměstnavatel nevyplatí, protože je nižší než 50,-.)

Muž – daňové přiznání

Základ daně ze závislé činnosti	287 700,-
Základ daně z pronájmu	42 000,-
Základ daně celkem	329 700,-
Odčitatelné položky – <i>úroky z úvěru</i>	- 12 500,-
Upravený základ daně	317 200,-
Daň	57 712,-
Sleva – <i>na poplatníka</i>	- 7 200,-
- <i>na děti (daňový bonus)</i>	- 12 000,-
Daň po slevách	38 512,-
Sražené zálohy	- 31 212,-
Výsledná daň	7 300,-

Při uplatnění společného zdanění manželů je daňová povinnost nižší o 4 010,-Kč, společné zdanění se tedy manželům v této situaci vyplatí.

3.3 Modelová situace č. 2a: Žena na mateřské dovolené, muž zaměstnanec

Měsíční rodičovský příspěvek ženy:	3 980,-
Hrubá měsíční mzda muže:	37 800,-
Roční hrubý příjem rodiny:	561 360,-

a) společné zdanění manželů

	Žena	Muž
Příjmy ze závislé činnosti (§ 6)		
Roční hrubý příjem	0,-	453 600,-
Zdravotní a sociální pojistné (12,5 %)	0,-	- 56 700,-
Základ daně	0,-	396 900,-
Sražené zálohy na daň	0,-	63 132,-
Příjmy z pronájmu (§ 9)		
Příjmy	0,-	60 000,-
Výdaje	0,-	- 18 000,-
Základ daně	0,-	42 000,-
Základ daně ze všech příjmů	0,-	438 900,-
Společný základ daně		438 900,-
Odčitatelné položky – úroky z hypotečního úvěru		- 12 500,-
Upravený společný základ daně		426 400,-
Výpočet daně po rozpůlení společného základu daně		
Základ daně	213 200,-	213 200,-
Zaokrouhlený základ daně	213 200,-	213 200,-
Daň před slevami	32 024,-	32 024,-
Slevy – na poplatníka	- 7 200,-	- 7 200,-
- na děti (daňový bonus)	0,-	- 12 000,-
- na manželku	0,-	- 4 200,-
Daň po uplatnění slev	24 824,-	8 624,-
Sražená daň od zaměstnavatele	0,-	- 63 132,-
Doplatek (+) / přeplatek (-) daně	24 824,-	- 54 508,-
Celkový přeplatek daně manželů		29 684,-

b) zdanění samostatně

Žena nemá žádné zdanitelné příjmy, muž z důvodu příjmu z pronájmu podává daňové přiznání.

Žena – nezdaňuje žádné příjmy

Muž – daňové přiznání

Základ daně ze závislé činnosti	396 900,-
Základ daně z pronájmu	42 000,-
Základ daně celkem	438 900,-
Odčitatelné položky – <i>úroky z úvěru</i>	- 12 500,-
Upravený základ daně	426 400,-
Daň	91 676,-
Sleva – <i>na poplatníka</i>	- 7 200,-
- <i>na děti (daňový bonus)</i>	- 12 000,-
- <i>na manželku</i>	- 4 200,-
Daň po slevách	68 276,-
Sražené zálohy	- 63 132,-
Výsledná daň	5 144,-

V této situaci je zdanění příjmu samostatně značně nevýhodné – došlo by při něm k odvodu daně, avšak při uplatnění společného zdanění manželů vznikne nárok na vrácení daně ve výši 29 684,- Kč. Společné zdanění manželů se v tomto případě bezpochyby vyplatí.

3.4 *Modelová situace č. 2b: Žena na mateřské dovolené, muž podnikatel*

Měsíční rodičovský příspěvek ženy:	3 700,-
Roční příjem muže z podnikání:	456 450,-
Roční hrubý příjem rodiny:	560 850,-

a) společné zdanění manželů

	Žena	Muž
Příjmy z podnikání (§ 7)		
Příjmy	0,-	744 650,-
(Výdaje /včetně ZP, SP/	0,-	- 288 200,-)
Paušální výdaje (výhodnější) - 50 %	0,-	- 372 325,-
ZP, SP	0,-	- 36 025,-
Základ daně	0,-	336 300,-
Příjmy z pronájmu (§ 9)		
Příjmy	0,-	60 000,-
Výdaje	0,-	- 18 000,-
Základ daně	0,-	42 000,-
Základ daně ze všech příjmů	0,-	378 300,-
Společný základ daně		378 300,-
Odčitatelné položky – úroky z hypotečního úvěru		- 12 500,-
Upravený společný základ daně		365 800,-
Výpočet daně po rozpuštění společného základu daně		
Základ daně	182 900,-	182 900,-
Zaokrouhlený základ daně	182 900,-	182 900,-
Daň před slevami	26 267,-	26 267,-
Slevy – na poplatníka	- 7 200,-	- 7 200,-
- na děti (daňový bonus)	0,-	- 12 000,-
- na manželku	0,-	- 4 200,-
Daň po uplatnění slev	19 067,-	2 867,-
Doplatek (+) / přeplatek (-) daně	19 067,-	2 867,-
Celkový doplatek daně manželů		21 934,-

b) zdanění samostatně

Žena nemá žádné zdanitelné příjmy, muž z titulu podnikání podá daňové přiznání.

Žena – nezdaňuje žádné příjmy

Muž – daňové přiznání

Základ daně z podnikání	336 300,-
Základ daně z pronájmu	42 000,-
Základ daně celkem	378 300,-
Odčitatelné položky – úroky z úvěru	- 12 500,-
Upravený základ daně	365 800,-
Daň	72 284,-
Sleva – na poplatníka	- 7 200,-
- na děti (daňový bonus)	- 12 000,-
- na manželku	- 4 200,-
Daň po slevách	48 884,-
Výsledná daň	48 884,-

Při uplatnění společného zdanění dojde k více než poloviční daňové úspoře, je tedy opět výhodnější. V tomto modelu nesmíme vzhledem k poměrně vysokému zisku z podnikání, opomenout doplatky na zdravotní a sociální pojištění (celkem cca 40 000) – bez ohledu na uplatněnou variantu zdanění.

c) spolupracující osoba

V tomto případě lze využít ještě jednu optimalizační metodu zdanění – převod poloviny příjmů z podnikání na manželku jako spolupracující osobu. Nevýhodou je, že si manželka musí sama platit ZP, SP a vzhledem k výši příjmů je více než pravděpodobné, že přijde také o rodičovský příspěvek.

	Žena	Muž
Příjmy z podnikání (§ 7)		
Příjmy	0,-	744 650,-
Paušální výdaje (výhodnější) - 50 %	0,-	- 372 325,-
ZP, SP	0,-	- 36 025,-
Převod poloviny příjmů a výdajů (§ 13)		
Příjmy	372 325,-	372 325,-
Výdaje (paušální + ZP, SP)	- 204 175,-	- 204 175,-
ZP, SP odváděné manželkou	- 32 500,-	0,-
Základ daně	135 650,-	168 150,-
Příjmy z pronájmu (§ 9)		
Příjmy	0,-	60 000,-
Výdaje	0,-	- 18 000,-
Základ daně	0,-	42 000,-
Základ daně ze všech příjmů		
	135 650,-	210 150,-
Odčitatelné položky – úroky z hypotečního úvěru	0,-	- 12 500,-
Upravený základ daně	135 650,-	197 650,-
Výpočet daně		
Základ daně	135 650,-	197 650,-
Zaokrouhlený základ daně	135 600,-	197 600,-
Daň před slevami	17 280,-	29 060,-
Slevy – na poplatníka	- 7 200,-	- 7 200,-
- na děti (daňový bonus)	0,-	- 12 000,-
Daň po uplatnění slev	10 080,-	9 860,-
Doplatek (+) / přeplatek (-) daně	10 080,-	9 860,-
Celkový daňový doplatek	19 940,-	

Přestože u této varianty vyšel nejnižší daňový doplatek, nelze ji doporučit. Poplatník by měl vzít totiž v úvahu, že ač oproti společnému zdanění manželů ušetří na dani přibližně 2 000 Kč, jeho manželka nebude pobírat rodičovský příspěvek (tj. snížení ročního příjmu rodiny cca o 44 400,-) a zároveň bude povinna platit ZP, SP (cca 32 500,-/rok).

3.5 Modelová situace č. 3: Žena zaměstnanec, muž podnikatel

Měsíční hrubá mzda ženy:	28 400,-
Roční příjem muže z podnikání:	159 330,- (ztráta z minulých let 32 330,-)
Roční hrubý příjem rodiny:	560 130,-

b) společné zdanění manželů

	Žena	Muž
Příjmy ze závislé činnosti (§ 6)		
Roční hrubý příjem	340 800,-	0,-
Zdravotní a sociální pojistné (12,5 %)	42 600,-	0,-
Základ daně	298 200,-	0,-
Sražené zálohy na daň	45 912,-	0,-
Příjmy z podnikání (§ 7)		
Příjmy	0,-	496 580,-
Výdaje	0,-	- 337 250,-
Základ daně	0,-	159 330,-
Příjmy z pronájmu (§ 9)		
Příjmy	0,-	60 000,-
Výdaje	0,-	- 18 000,-
Základ daně	0,-	42 000,-
Základ daně ze všech příjmů	298 200,-	201 330,-
Společný základ daně	499 530,-	
Odsítkelné položky – úroky z hypotečního úvěru	- 12 500,-	
Upravený společný základ daně	487 030,-	
Výpočet daně po rozpuštění společného základu daně		
Základ daně	243 515,-	243 515,-
Zaokrouhlený základ daně	243 500,-	243 500,-
Daň před slevami	39 287,-	39 287,-
Slevy – na poplatníka	- 7 200,-	- 7 200,-
- na děti (daňový bonus)	0,-	- 12 000,-

Daň po uplatnění slev	32 087,-	20 087,-
Sražená daň od zaměstnavatele	- 45 912,-	0,-
Doplatek (+) / přeplatek (-) daně	-13 825,-	20 087,-
Celkový doplatek daně manželů	6 262,-	

b) zdanění samostatně

Žena požádá zaměstnavatele o roční zúčtování daně z příjmů, muž z titulu podnikání podá daňové přiznání.

Žena – roční zúčtování

Základ daně	298 200,-
Daň	52 962,-
Sleva – <i>na poplatníka</i>	- 7 200,-
Daň po slevách	45 762,-
Sražené zálohy	- 45 912,-
Přeplatek	- 150,-

Ženě zaměstnavatel vyplatí přeplatek na dani ve výši 150,- Kč.

Muž – daňové přiznání

Základ daně z podnikání	159 330,-
Základ daně z pronájmu	42 000,-
Základ daně celkem	201 330,-
Odčitatelné položky – <i>úroky z úvěru</i>	- 12 500,-
<i>- ztráta z minulých let</i>	- 32 330,-
Upravený základ daně	156 500,-
Daň	21 251,-
Sleva – <i>na poplatníka</i>	- 7 200,-
<i>- na děti (daňový bonus)</i>	- 12 000,-
Daň po slevách	2 051,-
Výsledná daň	2 051,-

Pokud by podnikatel neuplatňoval ztrátu z minulých let, bylo by společné zdanění manželů opět výhodnější. Zákon o dani z příjmů (§ 34) umožňuje převádět ztrátu z podnikání do dalších zdaňovacích období a to po dobu až 5 let, proto je uplatnění ztráty výhodné zejména před uplynutím této doby, jinak by daná ztráta „propadla“.

3.6 Modelová situace č. 4: Žena i muž podnikají

Roční příjem ženy z podnikání:	186 590,-
Roční příjem muže z podnikání:	315 320,-
Roční hrubý příjem rodiny:	561 910,-

a) společné zdanění manželů

	Žena	Muž
Příjmy z podnikání (§ 7)		
Příjmy	498 850,-	698 940,-
Výdaje	312 260,-	- 383 620,-
Základ daně	186 590,-	315 320,-
Příjmy z pronájmu (§ 9)		
Příjmy	0,-	60 000,-
Výdaje	0,-	- 18 000,-
Základ daně	0,-	42 000,-
Základ daně ze všech příjmů	186 590,-	357 320,-
Společný základ daně	543 910,-	
Odčitatelné položky – úroky z hypotečního úvěru	- 12 500,-	
Upravený společný základ daně	531 410,-	
Výpočet daně po rozpůlení společného základu daně		
Základ daně	265 705,-	265 705,-
Zaokrouhlený základ daně	265 700,-	265 700,-
Daň před slevami	44 837,-	44 837,-
Slevy – na poplatníka	- 7 200,-	- 7 200,-
- na děti (daňový bonus)	0,-	- 12 000,-
Daň po uplatnění slev	37 637,-	25 637,-
Doplatek (+) / přeplatek (-) daně	37 637,-	25 637,-
Celkový doplatek daně manželů	63 274,-	

b) zdanění samostatně

Oba z titulu podnikání podají daňové přiznání.

Žena – daňové přiznání

Základ daně z podnikání	186 590,-
Základ daně celkem	186 590,-
Zaokrouhlený základ daně	186 500,-
Daň	26 951,-
Sleva – <i>na poplatníka</i>	- 7 200,-
Daň po slevách	19 751,-
Výsledná daň	19 751,-

Muž – daňové přiznání

Základ daně z podnikání	315 320,-
Základ daně z pronájmu	42 000,-
Základ daně celkem	357 320,-
Odčitatelné položky – <i>úroky z úvěru</i>	- 12 500,-
Upravený základ daně	344 820,-
Zaokrouhlený základ daně	344 800,-
Daň	65 564,-
Sleva – <i>na poplatníka</i>	- 7 200,-
- <i>na děti (daňový bonus)</i>	- 12 000,-
Daň po slevách	46 364,-
Výsledná daň	46 364,-

Celkový odvod daně obou manželů 66 115,-

I v tomto případě je společné zdanění manželů výhodnější (cca o 3 000,-). V tomto modelu je opět nutné vzít v úvahu doplatky ZP, SP, které bez ohledu na způsob zdanění budou dohromady činit okolo 45 000,- .

3.7 Shrnutí

Model	Roční příjem	Položka	Žena	Muž	SZM	Úspora při SZM
1	562 800	Činnost	<i>zaměstnanec</i>	<i>zaměstnanec</i>	-	-
		ZD	152 200	317 200	469 450	-
		Daň	-38	7 300	3 290	3 972
2a	561 360	činnost	<i>MD</i>	<i>zaměstnanec</i>	-	-
		ZD	0	426 400	426 400	-
		Daň	0	5 144	-29 684	34 828
2b	560 850	činnost	<i>MD</i>	<i>podnikatel</i>	-	-
		ZD	0	365 800	365 800	-
		Daň	0	48 884	21 934	26 950
3	560 130	činnost	<i>zaměstnanec</i>	<i>podnikatel</i>	-	-
		ZD	298 200	156 500	487 030	-
		Daň	-150	2 051	6 262	-4 061
4	561 910	činnost	<i>podnikatel</i>	<i>podnikatel</i>	-	-
		ZD	186 500	344 800	531 410	-
		Daň	19 751	46 364	63 274	2 841

Tabulka shrnuje v přehledu dopad společného zdanění manželů na jednotlivé modelové situace. Přestože všechny rodiny mají za zdaňovací období přibližně stejné příjmy, odvádí daň v různé výši, v závislosti na struktuře příjmů obou manželů. U podnikatelů jsou daňové odvody oproti zaměstnancům vyšší, protože v příkladech neuvažujeme, že by podnikatel platil v průběhu roku daňové zálohy.

Jak ukazuje tabulka, bezpochyby je tato forma zdanění výhodná v případech, **kdy oba manželé pracují jako zaměstnanci nebo je jeden z nich bez zdanitelných příjmů** (mateřská dovolená, invalidní důchod, nezaměstnaný apod.). Nejmarkantnější daňová úspora vzniká právě pokud je jeden z manželů bezpříjmový, což je způsobeno tím, že při

samostatném zdanění nemůže tato osoba uplatnit ani základní slevu na poplatníka (nulové příjmy = nulové zdanění). Naopak při společném zdanění získává „fiktivní“ základ daně, u kterého může uplatnit jak nezdanitelné části základu daně, tak následně slevy na dani.

Složitější situace vzniká v případech, kdy **alespoň jeden z manželů podniká**, neboť zde mohou nastat skutečnosti, za kterých společné zdanění pozbývá na výhodnosti, popř. ho ani nelze využít. Mám na mysli především uplatňování ztráty z minulých let – zákon o dani z příjmů upravuje podmínky odčitatelnosti ztráty od daňového základu (většinou ztrátu nelze uplatnit při společném zdanění) a tím může dojít k znevýhodnění (viz příklad č. 3). Na poplatníka – podnikatele se také může vztahovat tzv. minimální základ daně (tj. povinnost odvést daň z tohoto minimálního základu, i když bylo ve skutečnosti dosaženo základu nižšího) – v tomto případě nelze společné zdanění aplikovat. Podnikatel naopak může využít jinou formu optimalizace daňové povinnosti – **rozdělení příjmů a výdajů z podnikání na spolupracující osobu** (viz. příklad 2b), ale ani ta nemusí být vždy výhodnější a týkají se jí „přísnější“ požadavky než u společného zdanění.

4 Závěr

Ke konci dubna 2007 zpracovaly finanční úřady okolo 1 550 000 přiznání k dani z příjmů fyzických osob za zdaňovací období 2006, z nichž v přibližně **822 000 případech** (411 000 manželských párů) bylo uplatňováno **společné zdanění manželů**. Oproti roku 2005 tak byl zaznamenán nárůst u této formy zdanění asi o 30 %. Odhaduje se, že na daňových přeplatcích v důsledku společného zdanění bylo vyplaceno okolo 6 miliard Kč.³⁾ Připočteme-li k těmto údajům manžele, kteří uplatní prostřednictvím daňového poradce společné zdanění až v červnu, je zřejmé, že tato forma zdanění nabývá na popularitě a mnoho rodin se již naučilo optimalizovat svoji daňovou povinnost.

Jak se potvrdilo na příkladech v praktické části, institut společného zdanění manželů je výhodný v podstatě ve všech případech, kdy jsou příjmy manželů rozdílné – čím větší rozdíl, tím větší daňová úspora.

Tisková zpráva MF ČR ze dne 3. května 2007. *Průběh zpracování přiznání k dani z příjmů fyzických osob za zdaňovací období 2006*. Dostupné z:

http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/hs.xsl/tiskove_zpravy_32297.html?year=2007

Vezmeme-li v úvahu, že se v praxi málokdy přihodí, aby oba manželé měli stejné příjmy, dá se říci, že se **společné zdanění vyplatí téměř všem manželům**.

Pouze u samostatně výdělečně činných poplatníků nelze jednoznačně rozhodnout o výhodnosti tohoto zdanění a je na místě porovnat všechny možnosti daňové optimalizace, které zákon o dani z příjmů nabízí.

Zásadním zlomem v této oblasti ovšem může být připravovaná **reforma vládních financí**, která by kromě rovné daně z příjmů fyzických osob, změnám v nemocenském a důchodovém pojištění či škrtům v sociální oblasti měla přinést právě také **zrušení společného zdanění manželů**. Jako hlavní argument uvádí předkladatelé reformy skutečnost, že při zavedení rovné (pravděpodobně 15%) daně z příjmů fyzických osob, pozbude SZM na smysluplnosti. Toto tvrzení dle mého názoru není zcela přesné, neboť jak je naznačeno v praktické části, daňová úspora nevzniká pouze zdaněním příjmů v nižším daňovém pásmu, ale také možností uplatnit některé nezdanitelné části základu daně a slevy na dani především u manžela bez zdanitelných příjmů. Na druhou stranu by měla reforma přinést razantní zvýšení slev na dani a zrušení ustanovení o minimálním základu daně, což by mělo zmírnit případná znevýhodnění.

Jaký celkový dopad zmiňovaná reforma nakonec bude mít na poplatníky a zda vůbec bude schválena je předmětem mnoha diskusí a analýz. V každém případě však tato opatření začnou platit nejdříve od 1. ledna 2008, a proto za zdaňovací období 2007 bude možné ještě společné zdanění manželů využít, což určitě mnoha rodinám stojí za zvážení.

5 Literatura

- [1] Ambrož J.: *Daň z příjmů*. Koršach, Praha 2005, ISBN 80-86296-08-3
- [2] Puchinger Z.: *Úvodní kapitoly k daňové teorii*. Univerzita Palackého v Olomouci, Olomouc 2006, ISBN 80-244-1298-5
- [3] Sedláček J.: *Daňová evidence podnikatelů 2007*. Grada Publishing, Praha 2007, ISBN 978-80-247-1909-2
- [4] Truneček J. a kol.: *Management v informační společnosti*. VŠE, Praha 1997, ISBN 80-7079-201-9
- [5] Vybíhal V.: *Zdaňování příjmů fyzických osob 2006 – praktický průvodce*. Grada Publishing, Praha 2006, ISBN 80-247-1577-5

Internetové zdroje:

- [1] Králík, Oldřich. *Základy teorie a praxe řízení*. Dostupné z:
<http://www.ped.muni.cz/wphil/clenove/kralik/teorie/teorieapraxerizeni.html>
- [2] *Sdělení MFČR k postupu uplatňování SZM*. Dostupné z:
http://cds.mfcr.cz/cps/rde/xchg/SID-53EDF4E6-AEFD19B4/cds/xsl/182_2846.html?year=0
- [3] *Návrh zákona o dani z příjmů* (daňová reforma 2008-2010). Dostupné z:
http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/hs.xsl/ref_verej_financ_dan_ref_32199.html

Právní předpisy:

- [1] zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů
- [2] zákon č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků
- [3] zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce